

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu E. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, w postaci braku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy w uzasadnieniu decyzji nie wskazał, jakich konkretnie okresów zatrudnienia i z jakiego powodu nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych (tom IV k. 22 akt rentowych).

Odwołanie z dnia 24 czerwca 2014 r. od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego wniósł ubezpieczony E. S., wnosząc o jej zmianę oraz przyznanie wnioskowanego świadczenia, jak również dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność charakteru i rodzaju wykonywanej pracy oraz z akt sprawy tut. Sądu o sygn. VII U 3399/11 (k. 2-5 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 12 grudnia 2013 r. na odwołanie ubezpieczonego, pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu spornej decyzji (k. 12-13 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony E. S., urodzony dnia (...), w dniu 21 marca 2013r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ponowny wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach – przedkładając dokumenty na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców G. i M. S. w K. (gmina S.) w okresie od dnia 21 października 1967 r. do dnia 09 października 1973 r. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 20 października 2011 r. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy od dnia 20 października 2011 r.

okoliczności bezsporne, vide: ponowny wniosek ubezpieczonego o emeryturę z załącznikami – tom IV k. 1 -10 akt rentowych, świadectwo pracy z dnia 20 października 2011 r. – k. 16 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu

Decyzją z dnia 18 czerwca 1996 r. pozwany organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką III grupy inwalidów od dnia 24 lipca 1996 r. a następnie kolejnymi decyzjami organu wnioskodawca miał przyznawane prawo do renty z tytułu czasowej niezdolności do pracy na kolejne okresy. Decyzją z dnia 16 lutego 2009 r. pozwany przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe.

okoliczności bezsporne, vide: decyzje rentowe pozwanego – tom I akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 25 lat, w tym 22 lata, 6 miesięcy i 29 dni okresów składkowych, 6 miesięcy i 11 dni okresów nieskładkowych oraz 5 lat uzupełniająco zaliczonej pracy na roli – jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Na skutek przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego uznać należało jednak, iż ubezpieczony łącznie udowodnił przeszło 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – tom IV k. 21 akt rentowych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 22 maja 2013 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu E. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W postępowaniu tym pozwany organ rentowy przyjął, iż wnioskodawca wykazał wymagany zwykły staż pracy w wymiarze wymaganych 25 lat.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 22 maja 2013 r. – tom IV k. 22 akt rentowych, zeznania wnioskodawcy i świadków oraz zaświadczenia – tom IV K. 2-9 akt rentowych

Nie była to pierwsza decyzja odmawiająca wnioskodawcy prawa do świadczenia emerytalnego – uprzednio decyzją z dnia 06 października 2011 r. pozwany organ rentowy również odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz nie rozwiązania stosunku pracy.

Na skutek odwołania ubezpieczonego tut. Sąd wyrokiem z dnia z dnia 08 maja 2012 r. o sygn. akt VII U 3399/11 zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 21 października 2011 r., nie stwierdzając jednocześnie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 14 lutego 2013 r. o sygn. akt III AUa 1375/12 Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie – wskazując na brak wykazania przez ubezpieczonego wymaganego stażu 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Postanowieniem z dnia 03 lipca 2013 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego od wyroku tego Sądu z dnia 14 lutego 2013 r. wobec nie uzupełnienia w terminie braków formalnych skargi.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 06 października 2011 r. – tom III k. 16 akt rentowych, wyrok tut. Sądu z dnia 08 maja 2012 r. o sygn. akt VII U 3399/11 z uzasadnieniem – k. 56 i 59-64 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 lutego 2013 r. o sygn. akt III AUa 1375/12 z uzasadnieniem – k. 90 i 96-106 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 03 lipca 2013 r. o sygn. akt III AUa 1375/12 z uzasadnieniem – k. 131-132 akt spraw VII U 3399/11 tut. Sądu

W okresie od dnia 09 listopada 1978 r. do dnia 22 lipca 1996 r. ubezpieczony E. S. był zatrudniony w Zakładach (...) w S. (obecnie (...) sp. z o.o. w upadłości w S.) na stanowisku pracownika magazynowego. W powyższym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych prace pakowacza przetworów zbożowo-mącznych na urządzeniach tradycyjnych przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty.

Praca wykonywana była przez wnioskodawcę w młynie w S., który był przeznaczony do produkcji mąki, kasz, płatków i śruty.

W magazynach zatrudnionych było na jednej zmianie po 2 pakarzy (pakowaczy), którzy pakowali mąkę i otręby. Pierwsza zmiana pracowała w godzinach 8:00-14:00, druga zaś w godzinach 14:00-22:00. W młynie praca odbywała się w systemie zmianowym. Przy pakowaniu mąki było zatrudnionych 2 pracowników do pakowania mąki i 2 przy pakowaniu otręb.

Na zewnątrz młyna znajdowały się silosy, z których przy pomocy podnośników do magazynu była podawana mąka z przemiału, w którym pracowali pakarze.

Ubezpieczony zajmował się wypakowywaniem mąki i otrębów z mieszarek do workownicy i dalej do worków. Zakładał w tym celu worki na rurę, doprowadzającą mąkę z silosu do magazynu (tzw. wagopakarka), zaś po ich napełnieniu mąką lub otrębami zamykał pełen worek (jeden worek mieścił 45-50 kg mąki) i odwoził go taczka do magazynu – po czym powtarzał powyższe czynności z kolejnymi workami. Worki były układane w magazynie, po czym inni pracownicy ładowali je na samochody.

W magazynie znajdowały się też mieszarki otrębowe – z których otręby podnośnikiem były transportowane na III piętro na ślimak i do workownicy. Ubezpieczony odpowiadał za odpięcie worka z workownicy, odważenie na wadze odpowiednio 25-30 kg, oraz za odwiezienie na magazyn pełnego worka oraz powtarzanie w/w czynności z kolejnymi workami.

Opisane wyżej prace przez wnioskodawcę były wykonywane za pomocą tradycyjnych urządzeń stosowanych w przemyśle zbożowo-młynarskim.

Wnioskodawca odpowiadał również za odtorowywanie drożności podnośników – wchodził w tym celu do tzw. stopy podnośnika (2m x 2m) i wygarniał stamtąd mąkę, pakował w worki i przesiewał na przesiewaczu. Poza tym w zakresie udrażniania zajmował się także zbijaniem otrębów z misy mieszarki otrębowej.

Praca odbywała się w warunkach szkodliwych, w narażeniu na hałas (wydobywający się z podnośników przy silosach oraz z wentylatorów magazynowych), zapylenie (powstające przy przesypywaniu mąki i otrębów), przy dużej duszności i wilgotności. Wnioskodawca wykonywał pracę w papierowej masce.

Z tytułu wykonywanej pracy ubezpieczony – poza odzieżą ochronną – otrzymywał od pracodawcy tzw. dodatek szkodliwy do wynagrodzenia, jak również mleko.

Współpracownicy ubezpieczonego B. S. i J. S. otrzymali prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych – przy uwzględnieniu okresu pracy pakowacza w w/w zakładzie.

dowód: świadectwo pracy z dnia 27 maja 2003 r. – tom III k. 6 akt rentowych, zaświadczenie ZUS N-5 z dnia 05 czerwca 1996 r. – k. 26 akt sprawy, akta osobowe – koperta na k. 37 akt sprawy, zeznania świadka L. K. – k. 44-45 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, zeznania świadka E. W. – k. 45 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, zeznania świadka B. S. – k. 45 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, zeznania ubezpieczonego – k. 55 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu, zeznania ubezpieczonego – protokół skrócony k. 27-28 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 29 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego oraz świadka J. S. – protokół skrócony k. 52-53 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 54 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach sprawy o sygn. VII U 3399/11 tut. Sądu, jak również w aktach rentowych pozwanego organu, oraz aktach osobowych i płacowych ubezpieczonego ze spornych okresów, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków L. K., E. W., B. S. (z których dowód – za zgodą pozwanego organu [k. 35 akt sprawy] – dopuszczono w oparciu o zeznania ze sprawy o sygn. akt VII U 3399/11), jak również J. S., bowiem jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornych okresach w tym samym zakładzie pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym – w tym zeznaniami wnioskodawcy – tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego E. S. jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43), dalej: rozporządzenie. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale X (W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) pod pozycją 10 wskazano prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 20 października 2011 r. osiągnął 60 rok życia. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat - przedkładając dokumenty na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców G. i M. S. w K. (gmina S.) w okresie od dnia 21 października 1967 r. do dnia 09 października 1973 r. (dokumenty tom IV k. 2-9 akt rentowych). Sąd Okręgowy zatem – mając na uwadze rozważania poczynione przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku tego Sądu z dnia 14 lutego 2013 r. o sygn. akt III AUa 1375/12 – uznał powyższą okoliczność za niesporną i uznaną przez pozwanego za udowodnioną nowymi dokumentami, wskazanymi powyżej. Skarżący nadto nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, jak również nie pozostaje w stosunku pracy – co biorąc pod uwagę brzmienie art. 184 ust. 2 ustawy od dnia 01 stycznia 2013 r. pozostaje okolicznością w sprawie bez znaczenia.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za wykonywane w warunkach szczególnych prace pakowacza przetworów zbożowo-mącznych na urządzeniach tradycyjnych przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty można było opisać powyżej sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 09 listopada 1978 r. do dnia 22 lipca 1996 r. w Zakładach (...) w S. (obecnie (...) sp. z o.o. w upadłości w S.) na stanowisku pracownika magazynowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach powyższych w dwóch z powyższych spornych okresów znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadcstwo pracy oraz akta osobowe). Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadków L. K., E. W., B. S. oraz J. S. – którzy zgodnie wskazali, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w/w przedsiębiorstwie wykonywał w warunkach szczególnych właśnie prace pakowacza przetworów zbożowo-mącznych na urządzeniach tradycyjnych przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Należy wskazać, iż świadkowie ci stanowili wiarygodne osobowe źródło dowodowe dla Sądu, ponieważ pracowali w zakładzie pracy w okresach pokrywających się z zatrudnieniem tam ubezpieczonego: świadek J. K. (sprzątaczką) w latach 1972-1994, świadek E. W. (pomoc młynarza) w latach 1986-1993, świadek B. S. (murarz) w latach 1982-1996 oraz świadek J. S. (młynarz zmianowy) w latach 1984-2001. W niniejszym postępowaniu Sąd, kierując się zasadami ekonomiki procesowej, uzyskawszy uprzednio zgodę pozwanego organu rentowego (k. 35 akt sprawy) dopuścił dowód z zeznań w/w świadków K., W. i S., złożonych przed tut. Sądem w ramach postępowania o sygn. akt VII U 3399/11 (k. 44-45 akt sprawy VII U 3399/11 tut. Sądu); świadek S. – zawnioskowany w toku niniejszego postępowania (k. 44 akt sprawy) został przesłuchany w bieżącej sprawie wraz z ubezpieczonym.

Świadkowie ci w sposób zbieżny i dla Sądu wiarygodny opisywali rodzaj i dokładne zadania, jakie wnioskodawca wykonywał w spornym okresie – nadto w ocenie Sądu mieli oni obiektywną możliwość posiadania wiedzy na temat rodzaju i charakteru pracy ubezpieczonego, mając z nim bardzo częstą styczność. W sposób całkowicie analogiczny świadkowie opisywali stanowisko pracy ubezpieczonego oraz wykonywane przez niego prace – której to pracy znali specyfikę, zakresy obowiązków i charakter wykonywanego zatrudnienia.

I tak, jak ustalił Sąd, praca wykonywana była przez wnioskodawcę w młynie w S., który był przeznaczony do produkcji mąki, kasz, płatków i śruty. Praca wnioskodawcy odbywała się przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. W magazynach zatrudnionych było na jednej zmianie po 2 pakarzy (pakowaczy), którzy pakowali mąkę i otręby. Pierwsza zmiana pracowała w godzinach 8:00-14:00, druga zaś w godzinach 14:00-22:00. W młynie praca odbywała się w systemie zmianowym. Przy pakowaniu mąki było zatrudnionych 2 pracowników do pakowania mąki i 2 przy pakowaniu otręb. Na zewnątrz młyna znajdowały się silosy, z których przy pomocy podnośników do magazynu była podawana mąka z przemiału, w którym pracowali pakarze.

Kluczowe dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy były ustalenia, bazujące na przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w zakresie rodzaju i charakteru poszczególnych prac, jakie wykonywał skarżący E. S.. Zajmował się on wypakowywaniem mąki i otrębów z mieszarek do workownicy i dalej do worków. Zakładał w tym celu worki na rurę, doprowadzającą mąkę z silosu do magazynu (tzw. wagopakarka), zaś po ich napełnieniu mąką lub otrębami zamykał pełen worek (jeden worek mieścił 45-50 kg mąki) i odwoził go taczka do magazynu – po czym powtarzał powyższe czynności z kolejnymi workami. Worki były układane w magazynie, po czym innymi pracownicy ładowali je na samochody. W magazynie znajdowały się mieszarki otrębowe – z których otręby podnośnikiem były transportowane

na III piętro na ślimak i do workownicy. Ubezpieczony odpowiadał za odpięcie worka z workownicy, odważenie na wadze odpowiednio 25-30 kg, oraz za odwiezienie na magazyn pełnego worka oraz powtarzanie w/w czynności z kolejnymi workami. Opisane wyżej prace przez wnioskodawcę były wykonywane za pomocą tradycyjnych urządzeń stosowanych w przemyśle zbożowo-młynarskim.

W powyższym zakresie niewątpliwie charakter prac ubezpieczonego wynikał przede wszystkim z zeznań świadków K., W. i S., złożonych przed tut. Sądem w ramach postępowania o sygn. akt VII U 3399/11 – jednakże znalazł on w całej rozciągłości potwierdzenie i odzwierciedlenie w zeznaniach ostatniego świadka S., zeznającego w niniejszej sprawie, a nadto w zeznaniach skarżącego.

Wskazany zaś wyżej świadek S. dodatkowo w sposób wyczerpujący przedstawił Sądowi, iż wnioskodawca odpowiadał również za odtorowywanie drożności podnośników – wchodził w tym celu do tzw. stopy podnośnika (2m x 2m) i wygarniał stamtąd mąkę, pakował w worki i przesiewał na przesiewaczu. Poza tym w zakresie udrażniania zajmował się także zbijaniem otrębów z misy mieszarki otrębowej. Czynności te nie były sygnalizowane przez świadków w poprzednim sądowym postępowaniu odwoławczym – i niewątpliwie wpisują się w pozostały zakres obowiązków i prac wykonywanych przez ubezpieczonego, potwierdzając ich charakter oraz rodzaj.

Sąd Okręgowy w tak ustalonym stanie faktycznym nie ma wątpliwości, iż praca wnioskodawcy odbywała się w warunkach szkodliwych, w narażeniu na hałas (wydobywający się z podnośników przy silosach oraz z wentylatorów magazynowych), zapylenie (powstające przy przesypywaniu mąki i otrębów), przy dużej duszności i wilgotności. Wnioskodawca wykonywał pracę w papierowej masce. Logicznym następstwem powyższego jest, iż z tytułu wykonywanej pracy ubezpieczony – poza odzieżą ochronną – otrzymywał od pracodawcy tzw. dodatek szkodliwy do wynagrodzenia, jak również mleko.

Godzi się również w tym miejscu wskazać, iż świadkowie S. i S. – wykonujący te same prace pakarza (pakowacza) – otrzymali od pozwanego organu rentowego emeryturę z obniżonym wiekiem z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Niezasadne zatem w ocenie Sądu było różnicowanie sytuacji prawnej osób, co do których – jak ustalono – wykonywały one te same czynności pracownicze, które w przypadku świadków S. i S. stanowiły podstawę przyznania świadczenia, zaś w wypadku wnioskodawcy nie zostały do jego przyznania zaliczone ani uwzględnione.

Biorąc pod uwagę fakt, iż pozwany podnosił zarzut rozbieżności pomiędzy nazwami stanowisk pracy zajmowanych przez ubezpieczonego według świadectwa pracy (pracownik magazynowy) a wskazywanym przez ubezpieczonego (k. 4 akt sprawy) prawidłowym nazewnictwem jego stanowiska poprzez odesłanie do wykazu A dział X pozycja 10 rozporządzenia w związku z wykazem A dział X pozycja 10 punkt 3 zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRiRW. z 1988 r. nr 2 poz. 4) – które to zarządzenie resortowe pozwany analizował, jak wynika to z akt rentowych (tom III k. 52 akt rentowych) – w zakresie przemysłu zbożowo-młynarskiego (pakowacz przetworów zbożowo-mącznych na urządzeniach tradycyjnych) – wskazać należy w ocenie Sądu Okręgowego, iż stanowisko ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie w pełni, bowiem wskazane przez niego zapisy wykazów, będących załącznikiem do rozporządzenia (stanowiącego przepis prawa powszechnie obowiązującego) oraz zarządzenia resortowego odpowiadają dokładnie i w sposób kompletny zakresowi wykonywanych przez niego prac, co Sąd ustalił w niniejszym postępowaniu.

W tym miejscu godzi się wskazać, iż zarządzenia resortowe (w tym wskazywane powyżej zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) nie stanowią źródeł powszechnie obowiązującego prawa, i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Kluczowym i podstawowym dokumentem w tym zakresie pozostaje cytowane powyżej rozporządzenie. Wypowiedział się bowiem w powyższym zakresie Sąd Najwyższy, wskazując, iż źródłem prawa do

emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Nie jest nim natomiast zarządzenie resortowe, jako że nie stanowi źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11). Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy pragnie przytoczyć pogląd Sądu Najwyższego, który wskazał, iż co prawda, wykazy resortowe mają charakter jedynie informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający, jednakże z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego lub centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2011 r., I UK 164/11).

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczony E. S. spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a także spełnił przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W konkluzji Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 22 maja 2013 r. i przyznał ubezpieczonemu E. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 01 marca 2013 r. (tj. pierwszego dnia miesiąca złożenia ponownego wniosku o świadczenie emerytalne jako daty spełnienia ostatniej przesłanki). Sąd Okręgowy wziął pod uwagę fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 21 marca 2013 r. (tom IV k. 1 akt rentowych), oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

W punkcie 2 wyroku Sąd Okręgowy, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 w związku z § 3 ust. 1 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 r. poz. 490 z późn. zm.), zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego (punkt 2 odwołania – k. 3 akt sprawy), obciążył pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. jako stronę przegrywającą, kosztami zastępstwa procesowego ubezpieczonego w wysokości 120 zł, zasądzając je w stawce podwójonej, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zawłości sprawy, przede wszystkim zaś nakład pracy pełnomocnika oraz jego wkład pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i dokonania jej rozstrzygnięcia.

SSO Elżbieta Zabrocka